Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2024/995

26.3.2024.

PADOMES LĒMUMS (ES, Euratom) 2024/995

(2024. gada 12. marts),

ar ko pilnvaro sākt sarunas ar Šveices Konfederāciju par tādiem institucionāliem noteikumiem nolīgumos starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju, kuri saistīti ar iekšējo tirgu, par nolīgumu par Šveices Konfederācijas dalību Savienības programmās un par nolīgumu, kas ir pamatā Šveices pastāvīgajam ieguldījumam Savienības kohēzijā

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 217. pantu saistībā ar 218. panta 3. punktu un 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 101. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

tā kā:

(1) Gadu gaitā attiecības starp Savienību un Šveices Konfederāciju ("Šveice") ir sasniegušas augstāku integrācijas pakāpi starp tām. Šveicei bija sniegta piekļuve daudziem sektoriem, kas saistīti ar iekšējo tirgu, un tika atļauts risināt sarunas nolūkā paplašināt Šveices piedalīšanos iekšējā tirgū.

(2) Ar Padomes 2014. gada 6. maija lēmumu ([1]) pilnvaroja sākt sarunas starp Savienību un Šveici par institucionālās sistēmas nolīgumu, kas regulē divpusējās attiecības ("institucionālās sistēmas nolīgums").

(3) Komisija un Šveice 2018. gada novembrī pabeidza institucionālās sistēmas nolīguma teksta projekta izstrādi.

(4) Šveice 2021. gada maijā vienpusēji izbeidza sarunas par institucionālās sistēmas nolīgumu.

(5) Šveices Federālā padome 2022. gada februārī nāca klajā ar alternatīvu risinājumu, kas paredz plašu ar Savienības un Šveices divpusējām attiecībām saistītu pasākumu paketi, tostarp jaunu pieeju attiecībā uz institucionālajiem elementiem. Institucionālie elementi tiktu iekļauti nevis horizontālā nolīgumā, bet gan katrā ar iekšējo tirgu saistītā divpusējā nolīgumā.

(6) Ņemot vērā kopš 2022. gada marta notikušo Komisijas un Šveices izpētes sarunu iznākumu un pamatojoties uz 2014. gada pilnvarojumu, kas attiecās uz institucionālās sistēmas nolīgumu, kā arī agrāko pilnvarojumu, kas attiecās uz nolīgumiem par elektroenerģiju, veselību, pārtikas nekaitīgumu un Šveices piedalīšanos Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūrā un Dzelzceļa aģentūrā, Komisija ierosināja sākt sarunas ar Šveici par plašu paketi, kura ietvertu institucionālos noteikumus, kuri jāiekļauj esošajos un turpmākajos nolīgumos, kas saistīti ar iekšējo tirgu, un kas paredz dinamisku saskaņošanu ar Savienības *acquis*, vienveidīgu minēto nolīgumu un Savienības *acquis* interpretēšanu un piemērošanu un strīdu izšķiršanu; kā arī valsts atbalsta noteikumus, kas jāiekļauj esošajos un turpmākajos nolīgumos, kas saistīti ar iekšējo tirgu. Minētā pakete ietvertu arī jaunus nolīgumus par elektroenerģiju, veselību un pārtikas nekaitīgumu; nolīgumu, ar ko paredz Šveices dalību Savienības programmās; nolīgumu, ar ko paredz Šveices dalību Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūrā; juridiski saistošu mehānismu, ar ko nodrošina Šveices pastāvīgās finanšu iemaksas ekonomisko un sociālo atšķirību mazināšanā Savienībā, un citus elementus, piemēram, Šveices finanšu iemaksas, kas saistītas ar tās piekļuvi Savienības informācijas sistēmām un to izmantošanu.

([1]) Padomes Lēmums (2014. gada 6. maijs), ar kuru pilnvaro sākt sarunas par nolīgumu starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju par institucionālu satvaru, kas regulē divpusējās attiecības.

(7) Lai turpinātu Šveices piedalīšanos iekšējā tirgū un minētās dalības iespējamu paplašināšanu, kā priekšnoteikums tiek pieņemts, ka noteikumi, kas piemērojami attiecībām ar Šveici tādu nolīgumu starp Savienību un Šveici darbības jomā, kas saistīti ar iekšējo tirgu ("nolīgumi, kas saistīti ar iekšējo tirgu"), ir tādi paši kā tie, kuri piemērojami iekšējā tirgū.

(8) Lai uzņēmējiem iekšējā tirgū nodrošinātu vienveidību un radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, nolīgumi, kas saistīti ar iekšējo tirgu, un tajos minētie Savienības akti būtu jāpiemēro saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru. Tam būtu jāattiecas uz visu judikatūru, kas pieņemta gan pirms, gan pēc sarunu noslēguma.

(9) Turklāt vienveidība prasa, ka esošie un turpmākie Savienības tiesību akti jomās, uz kurām attiecas nolīgumi, kas saistīti ar iekšējo tirgu, tajos tiktu iestrādāti, kad tie tiek pieņemti vai kad tie tiek pilnveidoti vai grozīti. Tālab būtu jāparedz iestrādāšanas procedūra, kā arī maksimālais īstenošanas termiņš.

(10) Strīdu izšķiršanas nolūkā būtu jāizveido neatkarīga šķīrējtiesa. Ja nolīgumu, kas saistīti ar iekšējo tirgu, noteikumu piemērošana ietver Savienības tiesību jēdzienus, tostarp iespējamus izņēmumus un garantijas, šķīrējtiesai ar jautājumu būtu jāvēršas Eiropas Savienības Tiesā, lai tā sniegtu saistošu lēmumu.

(11) Lai atvieglotu nolīgumu koordinētu un saskaņotu piemērošanu, visos esošajos un turpmākajos nolīgumos, kas saistīti ar iekšējo tirgu, būtu jāiekļauj identiski institucionālie noteikumi. Minētie institucionālie noteikumi tiktu ieviesti jo īpaši šādos esošajos nolīgumos: Nolīgumā starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos ([2]) ("Nolīgums par personu brīvu pārvietošanos"), Nolīgumā starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par gaisa transportu ([3]) ("Gaisa transporta nolīgums"), Nolīgumā starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par preču un pasažieru pārvadājumiem pa dzelzceļu un autoceļiem ([4]) ("Nolīgums par preču un pasažieru pārvadājumiem pa dzelzceļu un autoceļiem"), Nolīgumā starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par savstarpēju atzīšanu saistībā ar atbilstības novērtēšanu ([5]) un Nolīgumā starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par lauksaimniecības produktu tirdzniecību ([6]), kas visi parakstīti Luksemburgā 1999. gada 21. jūnijā. Minētie institucionālie noteikumi tiktu iekļauti arī turpmākajos nolīgumos par elektroenerģiju un pārtikas nekaitīgumu. Tie pēc analoģijas būtu jāpiemēro gaidāmajam nolīgumam par veselību, ja minētais nolīgums paredz Šveices piedalīšanos Savienības mehānismos un tīklos.

(12) Lai iekšējā tirgū nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, dalībvalstīm un Šveicei piemērojamie valsts atbalsta noteikumi būtu jāiekļauj esošajā Nolīgumā par gaisa transportu un esošajā Nolīgumā par preču un pasažieru pārvadājumiem pa dzelzceļu un autoceļiem, kā arī turpmākajos nolīgumos, kas saistīti ar iekšējo tirgu, tostarp nolīgumā par elektroenerģiju. Turklāt Šveices valsts atbalsta pārskatīšana būtu jābalsta uz materiālajiem un procesuālajiem noteikumiem, kas ir līdzvērtīgi Savienībā piemērotajiem noteikumiem.

(13) Neskarot pienākumu pašreizējos un turpmākos Savienības tiesību aktus iestrādāt Nolīgumā par personu brīvu pārvietošanos un šādus Savienības tiesību aktus interpretēt saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru un ievērojot principu par nediskriminēšanu dalībvalstu starpā un par savstarpīguma principu, var vienoties par īpašiem noteikumiem, proti, ka neatkarīgi no turpmākiem Savienības tiesību aktiem Šveicei ir iespēja pieņemt vai saglabāt konkrētus pasākumus. Minētajiem pasākumiem nebūtu jāierobežo tiesības, ko Savienības pilsoņiem patlaban sniedz Nolīgums par personu brīvu pārvietošanos.

(14) Neskarot pienākumu nolīgumā par personu brīvu pārvietošanos iekļaut pašreizējos un turpmākos Savienības tiesību aktus darba ņēmēju norīkošanas jomā un interpretēt šādus Savienības tiesību aktus saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, var vienoties par īpašiem noteikumiem, ka neatkarīgi no turpmākajiem Savienības tiesību aktiem Šveicei ir iespēja pieņemt vai saglabāt konkrētus pasākumus, lai ņemtu vērā Šveices darba tirgus īpatnības un nodrošinātu nolīguma par personu brīvu pārvietošanos piemērošanu.

([2]) OV L 114, 30.4.2002., 6. lpp.
([3]) OV L 114, 30.4.2002., 73. lpp.
([4]) OV L 114, 30.4.2002., 91. lpp.
([5]) OV L 114, 30.4.2002., 369. lpp.
([6]) OV L 114, 30.4.2002., 132. lpp.

(15) Neskarot pienākumu spēkā esošos un turpmākos Savienības tiesību aktus iestrādāt jomās, uz kurām attiecas Nolīgums par preču un pasažieru pārvadājumiem pa dzelzceļu un autoceļiem, un interpretēt šādus Savienības tiesību aktus saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, var vienoties par īpašiem noteikumiem, ka neatkarīgi no turpmākajiem Savienības tiesību aktiem Šveicei ir iespēja pieņemt vai saglabāt konkrētus pasākumus. Minētajiem pasākumiem nebūtu jāmaina Nolīguma par preču un pasažieru pārvadājumiem pa dzelzceļu un autoceļiem darbības joma, kurā ietilpst starptautiskie pasažieru pārvadājumi, izņemot tādus Šveices pārvadājumus, kas ir tikai iekšzemes pārvadājumi, tas ir, iekšzemes tālsatiksmes, reģionāli un vietējie pārvadājumi.

(16) Lai konsolidētu un padziļinātu ilgstošo un veiksmīgo sadarbību starp Savienību un Šveici, jo īpaši pētniecības un inovācijas, izglītības, apmācības, jaunatnes, sporta un kultūras jomā, kā arī citās vispārējo interešu jomās, būtu jārisina sarunas par nolīgumu, kas dara iespējamu Šveices sistemātiskāku piedalīšanos Savienības programmās nākotnē. Minētajā nolīgumā būtu izklāstīti vispārīgi Šveices piedalīšanās noteikumi Savienības programmās. Būtu jāvienojas arī par īpašiem Šveices piedalīšanās noteikumiem Savienības programmās 2021.–2027. gadā, jo īpaši pētniecības un inovācijas programmās, *ITER* un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotā Eiropas kopuzņēmuma darbībās, programmā "Digitālā Eiropa", *Erasmus+*, programmā "Radošā Eiropa", programmā "ES – veselībai" un *Copernicus*.

(17) Ņemot vērā Šveices dalību Savienības iekšējā tirgū un lai palīdzētu nepārtraukti un līdzsvaroti stiprināt Savienības un Šveices savstarpējās ekonomiskās un sociālās attiecības, Savienībai un Šveicei būtu jāizveido jauns juridiski saistošs mehānisms, kas paredzētu, ka Šveice veic regulāras, savstarpēji saskaņotas un taisnīgas finanšu iemaksas ekonomisko un sociālo atšķirību mazināšanā starp to reģioniem. Minētajam jaunajam juridiski saistošajam mehānismam vajadzētu būt gatavam uz nākamo Savienības daudzgadu finanšu shēmu.

(18) Neskarot šajā lēmumā minēto sarunu pašreizējo darbības jomu, ja Šveice izrādītu interesi paplašināt saskaņoto darbības jomu, Savienības interesēs būtu aptvert citas jomas, piemēram, 1972. gada 22. jūlijā parakstītā Nolīguma starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Šveices Konfederāciju ([7]), kas regulē brīvo tirdzniecību, darbības jomas izpēti, modernizāciju un attīstību, jo īpaši attiecībā uz pārstrādātiem lauksaimniecības produktiem. Šāda sarunu jomas paplašināšana būtu jāatļauj saskaņā ar attiecīgajām procedūrām, jo īpaši tāpēc, ka tā ietver Savienības veiktu novērtējumu par to, vai šāda sarunu jomas paplašināšana joprojām atspoguļo Savienības intereses attiecīgajā laikā,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

1. Komisija ar šo tiek pilnvarota Savienības vārdā sākt sarunas par plašu pasākumu paketi, kas ir saistīta ar divpusējām attiecībām ar Šveices Konfederāciju un ko veido:

— divpusēju nolīgumu institucionālie noteikumi un vajadzības gadījumā – īpaši pielāgojumi divpusējos nolīgumos,

— nolīgums par Šveices dalību Savienības programmās,

— juridiski saistošs mehānisms, kas paredz, ka Šveice veic savstarpēji saskaņotus un taisnīgus finanšu ieguldījumus, lai mazinātu ekonomiskās un sociālās atšķirības starp reģioniem, un

— noteikumi par Šveices finansiālo ieguldījumu par tās piekļuvi dažām Savienības informācijas sistēmām un to izmantošanu.

2. Sarunas risina, pamatojoties uz Padomes sarunu norādēm, kas izklāstītas šā lēmuma papildinājumā.

([7]) Nolīgums starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Šveices Konfederāciju (OV L 300, 31.12.1972., 189. lpp.).

2. pants

Sarunas risina, apspriežoties ar Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas jautājumu darba grupu, kas darbojas kā īpašā komiteja saskaņā ar LESD 218. panta 4. punktu, un pamatojoties uz norādēm, kas izklāstītas šā lēmuma papildinājumā.

3. pants

Šis lēmums aizstāj un atceļ Padomes 2014. gada 6. maija lēmumu, ar kuru pilnvaro sākt sarunas par Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju par institucionālu satvaru, kas regulē divpusējās attiecības.

4. pants

Šis lēmums ir adresēts Komisijai.

Briselē, 2024. gada 12. martā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
V. VAN PETEGHEM